

**Adresa de protestare a Societății politehnice
prezentată d-lui Ministru al Lucrărilor Publice, votată de Adunarea Generală
din 30 Octombrie 1905.**

Domnule Ministru,

Încă din anul 1901, cu ocaziunea discuțiilor din Consiliul comunal al capitalei, relative la concesiunea gazului și tramvaelor, Societatea politehnică a avut onoarea de a atrage atențiunea Ministerului de Interne asupra inconvenientelor ce decurg pentru țara noastră în general și pentru corpul tehnic în special, prin concesiunarea la streini a lucrărilor și instalațiilor de edilitate a comunelor, când ele se puteau face sau exploata cu succes de ingineri sau companii române. Ministerul prin circulara No. 2062 din 9 Februarie 1901 a binevoit a recunoaște dreptele noastre cereri, invitând comunele urbane din țară de a nu mai avea recurs la streini decât numai atunci când s'ar dovedi că pentru anume lucrări nu se găsesc specialiști în țară. Cu toate acestea, în acelaș an, comuna Craiova, și mai târziu comuna Ploești, nerespectând această circulară ministerială au angajat ingineri streini pentru studiile alimentării cu apă a acestor orașe, fapt pentru care Societatea politehnică s'a crezut în drept a adresa un protest Ministerelor de Interne și de Lucrări Publice.

Astăzi constatăm cu adâncă măhnire, că în loc de a ne îndruma din punct de vedere tehnic pe calea dezvoltării și emancipării noastre de streini, sistemul urmat de comunele indicate, tinde să se generalizeze, nu numai de la o comună la alta, dar și la aceeaș comună pentru toate lucrările de edilitate. Comuna Ploești a angajat prin o convențiune oneroasă și jignitoare pentru reputațiunea ce am reușit să ne creiăm până acum cu multă trudă și sacrificii, pe un strein, pentru a proiecta și executa lucrările de canalizare ale orașului, lucrare curentă pentru care țara noastră posedă ingineri experimentați. Comuna București este pe cale de a încheia un contract analog pentru complectarea alimentării cu apă a capitalei și alte lucrări, cu acelaș strein, care a mai fost consultat înainte cu

perderi mari de timp și de bani, fără nici un succes, și care acum nu garantează cu nimic că în zece ani de aci înainte nu ne vom găsi tot numai cu lucrările făcute sau cu sistemele propuse de noi.

Asemenea concesiuni, convențiuni și angajări se puteau admite acum 25 de ani când corpul nostru tehnic era în formațiune și când puținii ingineri români pe care îi aveam, erau insuficienți pentru a face față marilor și numeroaselor lucrări ale statului. E destul a reaminti că statul a construit cu inginerii săi peste 1550 km de drum de fer și că exploatează întreaga rețea de un sfert de veac; că au construit docurile din Brăila și Galați, când la noi în țară nici numele de doc nu era încă cunoscut; că noi am proiectat și am construit podul peste Dunăre, după ce statul a pierdut 7 ani cu concursurile și examinarea proiectelor prezentate de străini; că noi am proiectat și executat portul Constanța, cu toate că nu avem marea de cât de la 1877 și cu toate că nu aveam ingineri cari să mai fi făcut porturi de mare; că am înființat și exploatăm numai cu români serviciul nostru maritim și fluvial.

Astăzi, după ce trecutul nostru a dovedit că ne-am făcut datoria cu zel și pricepere, după ce celebritățile streine admiră marile lucrări făcute de noi la noi în țară, după ce M. S. Regele în diferite ocaziuni și prin mesagiile de deschidere a Corpurilor legiuitoare ne-a adus mulțumiri, laude și și-a exprimat încrederea în noi; azi, după ce la Școala noastră de poduri și șosele s'au introdus cursuri și proiecte de edilitate publică, după ce statul și academia au trimes pentru câte 3 ani ingineri cari să se specializeze în această direcțiune, după ce lucrările de alimentare, făcute de noi la Focșani, Sinaia, Erăila, Râmnicu-Vâlceii, Câmpina, București etc. nu au eșit întru nimic inferioare prevederilor proiectelor și a căror exploatare nu costă mai mult decât s'a prevăzut; — azi când avem geologi pe cari îi consultă și streinătatea; — azi în fine, când statul a încetat pentru oarecare timp continuarea lucrărilor de care are nevoie și când inginerii noștri își puteau oferi serviciile pentru asanarea și înfrumusețarea orașelor, comunele noastre vin, rând pe rând și angajează streini, nu pentru a-i consulta,—lucru la care nu am avea nimic de obiectat, cu condițiunea de a se recurge la adevărate somități în materie,—însă pentru a proiecta și executa lucrările, pentru a numi și a destitui pe inginerii și funcționarii români, pentru a-și putea

aduce tot materialul și personalul din streinătate dacă vor, pentru a impune condițiuni furnizorilor și antreprenorilor și a le recepționa lucrările și pentru a le conduce din streinătate prin agenți, cărora nu li se cer nici diplome, nici titluri academice, nici certificate. Comunelor nu li se dă nici o garanție nu numai materială, dar nici morală; în schimb streinii le cer ca plata mai întregii sume cuvenite să se facă înainte și ca nimeni să nu le controleze și examineze proiectele și lucrările pe cari le fac.

În aceste condițiuni cari par de domeniul fantaziei, cari sunt contrarii Constituției și legilor noastre organice, se găsește convențiunea încheiată la Frankfurt pe Main între comuna Ploești și între D-l Lindley și în condițiuni analoage se vor putea încheia contracte cu cele alte comune.

Și care este motivul care împinge comunele la asemenea umilințe? Incapacitatea și neexperiența inginerilor români, afirmată, dar nedovedită de nimeni până acum. Comunele ne cer nouă specialitate, experiență, garanție, iar pe străini îi angajează numai pe baza faimei interesante pe care le-o fac agenții lor. Comunele nu se gândesc că interesul lor și al țării este de a avea totdeauna la îndemână la noi în țară ingineri cari să poată concepe și să execute lucrările lor de edilitate: ele nu se gândesc că lucrări de această natură nu se pot face odată pentru totdeauna, ci treptat cu creșterea populațiunii, cu industrializarea orașelor noastre și cu sporirea mijloacelor lor financiare; ele uită că multe din lucrările de edilitate reclamă cercetări și studii mai îndelungate, cari să se facă de personal permanent și devotat.

Prin asemenea acte pe care comunele le fac astăzi față de noi, se aduce o atingere și o desconsiderare nemeritată și nejustificabilă corpului nostru tehnic, ca element al dezvoltării și propășirii noastre economice și bunului renume al țării. Din această cauză, D-le Ministru, Societatea politehnică în Adunarea generală extraordinară din 30 Octombrie, cunoscând înaltele sentimente de patriotism ce vă animă și deosebita atențiune și simpatie ce ați arătat în diferite ocaziuni corpului nostru tehnic, ne-a însărcinat a ne adresa D-voastre ca apărător și păzitor al intereselor corpului nostru tehnic și a vă face cunoscute cele ce preced, rugându-vă, cu insistență, să binevoiți a interveni pentru ca această stare de lucruri, dăunătoare,

nu atât intereselor noastre proprii, cât intereselor superioare ale țării, să înceteze. Cum capitaliștii străini și chiar români, vor mai putea avea încredere în elementul românesc, când comunele noastre caută să ne ponegrească și să aducă discredit și disconsiderare corpului nostru tehnic? Consecințele unei asemenea stări de lucruri sunt necalculabile pentru viitorul și independența noastră economică și din acest punct de vedere sperăm, D-le Ministru, că cererea ce suntem îndreptățiți de a face, va avea binevoitorul și înaltul D-v. sprijin și vă rugăm să fiți încredințați că și în această direcțiune inginerii români vor ști să și facă datoria până la sfârșit, după cum ne-am făcut-o până în prezent în toate ocaziunile și încercările la cari au fost supuși.

Cu această ocaziune, D-le Ministru, ne mai permitem a vă propune, că în cazul când comunele noastre nu vor putea angaja ingineri români pentru lucrări de edilitate, din cauză că nu-i cunosc, nu știu cui să se adreseze, sau nu le inspiră destulă confiență o anumite persoană izolată, să se studieze înființarea unui biou pentru lucrările de edilitate pe lângă Ministerul de Lucrări Publice, format din inginerii români, cari au lucrat și s'au specializat în această direcțiune. Acest biou se va ocupa atât de lucrările comunelor, cari au fonduri disponibile, cât și ale acelor cari reclamă cercetări și studii mai îndelungate și cari ar voi să le execute când mijloacele lor financiare le va permite. S'ar evita cu modul acesta de a se da soluțiuni pripite, cum s'a întâmplat deseori, până acum; s'ar evita lipsa de studii, pe intervale de timp necesare unor observațiuni sau soluțiuni definitive și s'ar înceta cu schimbările de sisteme odată cu schimbările autorizațiilor comunale. Asemenea biouri oficiale funcționează în Ungaria cu destul succes și dau concursul lor dezinteresat chiar particularilor pentru lucrările de asanare ale satelor sau proprietăților; inginerii lor cunosc bine țara și nevoile ei, iar Statul s'a dispensat cu totul chiar de consultarea străinilor, pentru proiectarea și executarea lucrărilor publice. Calea aceasta s'ar putea utiliza imediat și la noi și de aceea o supunem binevoitoarei D-v. atențiuni.

Binevoțiți, vă rugăm, D-le Ministru, a primi expresiunea sentimentelor noastre cele mai distinse.

Președinte
Al. Cottescu

Secretar
I. Ionescu